

Йежи Шеверски

Издири съпруга ми, Барлоу!
или Убийство по американски

Помирисах дискретно и вече бях напълно сигурен. Не можех да сбъркам. Марихуана. Съвсем наскоро в тази стая някой беше пафкал здравата. Тежката, сладникава миризма все още се носеше във въздуха въпреки климатичната инсталация. А жената срещу мен нямаше вид на мадама, която пуши марихуана. Просто не пасваше за тази роля.

Беше дебела. Доста стара и дебела. Естествено косата ѝ беше боядисана. Седеше в мекото кресло и ме гледаше. Взираше се в мен внимателно, а на лицето ѝ беше изписан изразът на човек, който вижда пред себе си не един четирийсетгодишен, пооплешивял мъж, а умрял плъх или нещо подобно, също толкова гнусно. Въртеше моята визитна картичка с дългите си пръсти, завършващи с яркочервени, хищни нокти.

– Значи, вие сте онзи частен детектив, когото ми препоръчаха. Трябва да ви кажа обаче, че Не ми изглежда да ви сече много пипето.

Помислих си, че не един вече се е опарил поради моя безличен вид, но нищо не казах. Само се усмигнах възможно най-любезно.

– Впрочем аз не обичам типове, на които пипето им сече прекалено добре. Нали разбирате какво имам пред вид...

Не разбирах кой знае колко, но за всеки случай кимнах учтиво.

Мълчахме. Тя не бързаше да ми обясни какво кока от мен, а аз не виждах защо трябва да я подканвам. Имах време колкото си щеш.

Накрая тя се реши:

– Господин Барлоу, искам да ви наема.

Не се помръднах и не престанах да се усмихам.

– Каква е таксата ви?

– Зависи за какво, госпожо – обясних аз любезно. – С каква и да е работа не се наемам. Например за нищо на света не бих нарушил макар на йота законите. Дори срещу възможно най-високия хонорар.

Тя се разсмя. Смехът ѝ звучеше като задавящ се двигател на раздрънкан автомобил.

– Не знаех, че имате толкова деликатна съвест, Барлоу. Онези, които ви препоръчаха, не споменала нищо за нея.

Рекох си, че не би било зле да попитам кой в същност ме е препоръчал, но се отказах. В края на краищата не това беше най-важното.

– Ето какво, господин Барлоу. Аз няма да искам от вас нищо, което би могло да нарани деликатната ви съвест. Но ще изисквам друго. Дискретност.

– Уважаема госпожо – отбелязах, – фирмата Барлоу няма навика да издава тайните на своите клиенти. Можете да говорите спокойно.

Тя ме изгледа със скептичен поглед от главата до петите, а гушата

й, провиснала и пълна с лой, неприятно се залюля.

– Виждате ли, господине – започна, – откраднах ми една вещ. Конкретно – бисерна огърлица. Знам кой я е откраднал. Просто искам да си я получа обратно.

– Та това е работа тъкмо за полицията... Прекъсна ме нервно:

– От вас акъл не ща! Не искам да имам нищо общо с полицията. Не искам никакво ченге да си пъха носа в моите работи. Държа на дискретността точно толкова, колкото и на огърлицата...

– Аха, някаква кражба вътре в семейството? – попитах аз досетливо. – Синът? Дъщерята?

– Нямам деца – отвърна мрачно тя. – Откъде пък го измислихте, че имам деца?

Вдигнах рамене:

– Просто така ми хрумна. Най-често хората не искат да уведомяват полицията, когато са замесени син или дъщеря.

– В моя случай – тя се задъха гневно – не става дума за деца. Става дума за мъжа ми.

Млъкна и се вторачи в мен. Аз млъчах дипломатично. За миг тя сякаш се пребори със себе си и поясни:

– Той е по-млад от мен. Малко по-млад и много глупав. Но аз го обичам...

– Той ли е откраднал огърлицата ви?

– Да. За да я подари на онази пачавра. Сигурна съм!

– Сигурна ли сте, че той е откраднал бижутото? Може би е някой друг? Например някой от прислугата?

– Само той. Никой друг нямаше достъп до бижутата ми.

– Искате ли да направите постъпки за развод?

– Не. Казах ви, че обичам този нехранимайко. Искам да вземете огърлицата от онази пачавра- И искам той да се уплаши. Искам да разбере най-сетне, че не може безнаказано да ме води за носа... Искам да се върне у дома!

– Подобна работа не е лесна, госпожо. Ще струва скъпо и не мога да ви гарантирам положителен резултат.

– Искате да кажете, че ще трябва да си хвърля парите на вятъра ли?

– Не бих се изразил по този начин – обясних спокойно. – Ще ми дадете една стотачка аванс. С нея ще покрия наложителните разходи. Ако не успея, ще приспадна от аванса разходите и своя хонорар в размер на една десетачка на ден. Остатъка ще ви върна. Тоест ще ви го върна, ако не направя нищо с тази огърлица. А ако успея, вие ще прибавите още

четири стотачки, пък аз ще ви представя отделна сметка за личните си разходи. Така добре ли е? На мен обаче ми се струва, че ще намеря огърлицата и изобщо всичко ще се уреди...

– Не е въпросът само за огърлицата – изръмжа моята бъдеща работодателка. – Искам освен нея да получа обратно и съпруга си. Побеснявам, като си помисля за онази пачавра!

– Ще се постарая да уредя и това. Сигурно ще мога да го убедя да се върне, ако наистина е свил перлите. Но действително ли държите толкова много на него? Вероятно сега той ще се шубелиса, понеже можете да го натикате в пандиза, и кротко-кротко ще се върне у дома. Обаче ще ви намрази адски и ще се чупи после при първия удобен случай – когато няма да има с какво да го държите в шах...

– Не е ваша работа какво ще стане след това, ясно ли е? Сега за сега имам намерение да ви изплатя няколко стотачки, за да го накарате да се върне в къщи и да ми донесе огърлицата в зъбите си...

– Ваша воля. Както искате, госпожо. Но ако се разбираме аз да се заема с тази работа, ще трябва да ми кажете нещо повече за съпруга си, за онази пачавра и за огърлицата.

И тя ми разказа за съпруга, пачаврата и огърлицата. Записах си туй-онуй. После ми даде аванса. Поблагодарих, сбогувах се и си тръгнах. Към края на посещението ми тя явно проявяваше признаци на нервност и чакаше с нетърпение да си отида.

* * *

Паркирах колата до един малък бар на една от пресечките на Сънсет. От сутринта нищо не бях ял, нищо не бях пил и червата ми куркаха от глад. В същото време се потях като в турска баня, защото времето беше адски хубаво и на небето не се виждаше нито едно облаче. Не помня колко пъти си изтривах челото с носната кърпа, но сега вече можех да я изстискам. Въпреки това по пътя не се отбих никъде да глътна едно уиски или кока-кола. Карах през усмърдените от бензинови пари улици право към този бар. Обичам да си върша солидно работата, с която съм се заел, а знаех, че преди да започна да правя каквото и да било, трябва да поприказвам с Джо Карппрайт.

Не се излъгах. Той седеше в бара и се клатеше ритмично над празната чаша. Невиждащият му поглед шареше по стената отсреща, по бара, зад който се разпореждаше дребен прегърбен барман, и по телевизора в ъгъла.

Седнах на масата му срещу него и за поздрав докоснах с пръст

периферията на шапката си. Той не отговори. Все едно, че ме нямаше. Поръчах двойно уиски за него и за себе си, както и кока-кола и сандвичи само за себе си.

Вдигнахме чашите. Започнах да ям. Когато свърших, казах му:

– Слушай, старче, имам клиентка. Искам да науча това-онова за нея. Казва се Митфорд. Госпожа Ийв Митфорд.

Джо се замисли, което се изрази в набръчкване кожата на челото му. После рече:

– Поръчай ми още едно двойно.

Поръчах уиски и за двама ни и търпеливо зачаках да чуя какво ще ми каже. Вече бях сигурен, че съм попаднал на подходящия човек и че ще получа необходимата информация. Джо никога не искаше да го очерпиш втори път, ако си знаеше, че няма какво да ти каже. А имаше много за казване. Цели двадесет години беше работил като репортер в „Лос Анжелос таймс“, а притежаваше феноменална памет. Когато преди пет години го изхвърлиха от вестника, той се закотви твърдо в този бар и започна да дава всевъзможна информация на интересуващите се. Разбира се, срещу съответно заплащане.

Отпи няколко глътки, изтри устата си с длан и започна:

– Плащай, синко. Случайно знам нещичко за тази мадама.

Извадих от портфейла си петдоларова банкнота и я оставих до чашата му.

Той погледна парите и направи кисела физиономия.

– Не си особено щедър, синко.

– И аз съм в нужда. Не мога да ти дам повече.

Въздъхна тежко и кимна. Очите му останаха неподвижни и безцветни като водата в дълбок кладенец, от който никой не черпи.

– Тежки времена настанаха, синко. Но хайде, от мен да мине. Мадамата е твърда като стомана. Поне така казват хората. Дълги години се въртяла на борсата. Натрупала доста мангизи. Била късметлия и хабер си нямала от това, което някои люде наричат скрупули. Когато й чукнали петдесетте, се оттеглила от бизнеса. И се омъжила.

– Едва тогава ли?

– Да. Преди това си имала няколко момчета за леглото, така, от време на време. Но не кой знае колко често. Дъската започнала да й хлопа чак когато й чукнал половин век. Купила си мъж, Франк Митфорд...

– Какво знаеш за него?

– Пресъхна ми гърлото.

Поръчах още по едно питие. Отпихме.

– Този Франк е някакъв непризнат художник. Преди не знам колко време е имал изложба в Ню Йорк. Но не била приета добре. Май критиците го заяли. Тук пристигна преди три години. Искаше да започне работа в Холивуд. Ама пак не успя. И сигурно щеше да пукне от глад или да се захване с почтена работа, ако не беше тази мадама, която си го купи за съпруг. Беше се побъркала на тема Франк.

– Много ли е по-млад от нея?

– Горещо-долу с двайсетина години.

Позамислих се и си припомних сладникавата миризма в стаята на госпожа Митфорд. Попитах:

– Той употребява ли наркотици?

Джо вдигна рамене:

– Дявол го знае. Те почти всички, тези художници, употребяват нещо. Такива са им табиеците.

– А госпожа Митфорд?

– Не ми вади повече душата, синко. Не знам. Поръчай ми още нещо за пиене. Бира например.

* * *

Тази стая беше синя. Ужасно синя. Стените бяха облепени със син тапет, завивката на леглото беше синя, а момичето, което седеше до масичката, имаше сини очи и синьо пеньоарче. Не се опитваше дори да го подръпне по-надолу, така че можех да се любувам до насита на нейните дълги, красиво загорели на слънцето крака, безсрамно подаващи се иззад разтворените волани.

– Не разбирам защо в същност сте дошли при мен – каза тя и посегна към наченатата кутия цигари на масата пред нея. Поднесох ѝ запалката си,

– Вече ви обясних, че идвам по поръчка на госпожа Митфорд.

– Би трябвало да ви изхвърля като мръсно куче.

– Но не го направихте. Значи, можем да поговорим.

– И какво искате вие? За първи път през живота си разговарям с частно ченге и се чувствавам доста тъпо.

– Ще свикнете. Човек свиква с всичко.

– Не знам дали ще искам...

– Ще искате. Обещавам ви. Още повече, че имам да ви казвам доста интересни неща.

– Тогава говорете. Нямам търпение да ги чуя.

– Става дума за една бисерна огърлица. Подарък ви е от Франк.

Господин Франк Митфорд.

Сините ѝ очи изведнъж станаха подозрителни и с неприятен израз.

– Не ви засяга какво ми е подарил Франк. Това си е моя лична работа.

– Не съвсем – рекох аз. – Понякога приемането на подозрителен подарък може да заведе човека на подсъдимата скамейка – за укриване или купуване на крадена вещ, ако се окаже, че този подарък е откраднатата вещ.

Тя пушеше и ме мереше със синия си поглед.

– Голям си гявол, хубавецо. Преди да осъдят човека за такова нещо, трябва да се докаже дали е знаел, че тази вещ е открадната...

– Няма да е особено трудно, красавице. – Аз също посегнах към цигарите на масата. – А и да не те осъдят, пак ще загубиш огърлицата и ще си навлечеш куп неприятности...

– Какви неприятности?

Запалих цигара, дръпнах от ароматния дим и обясних:

– Ще бъдеш замесена в неприятен процес. Целият печат ще го отрази. Представи си заглавията: „*Стриптизърка, обвинена в купуване на крадени вещи*“ или „*Смъкваше пликчетата, слагаше перлите*“... Впрочем аз нямам развито въображение. Момчетата от вестниците сигурно ще измислят такива бомбастични заглавия, дето не сме ги и сънували. А една такава реклама едва ли ще ти помогне! Нито едно заведение няма да наеме стриптизърка със съдебно минало – дори ако бъдеш оправдана и върнат перлите на собственичката...

– Дрън-дрън, скъпи. И да се стигне до процес, няма да е толкова страшно. И изобщо те съветвам да си обираш крушите възможно най-бързо. След малко ще дойде Франк. Позвъни ми по телефона. А той няма чувство за хумор. Може да ти направи нещо лошо, хубавецо... Да не говорим, че и аз самата бих могла да ти сторя зло...

Този път аз вдигнах рамене.

– Толкова по-добре, тъй като трябва да си поговоря и с Франк. Жена му има намерение да го обвини в кражба. Честно казано, не виждам защо пък да не го стори. В тяхното семейство има пълно разделение на имуществото. Така е записано в брачния договор. Перлите са собственост на госпожа Митфорд и на никого друго. Твоят Франк е просто крадец и това много лесно може да се докаже.

– Опитай се, драги. Човек винаги може да опита...

Някъде зад гърба ми нещо заскрибуца при вратата. Станах и погледнах натам. Вратата беше затворена и никой не влезе в синята стая.

Зад гърба си чух нейния глас:

– Влез, Франк, влез. При мен е само едно частно ченге, което жена ти е наела. Ела и му тегли такъв пердах, че да запомни!

Пристъпих към вратата. Ако този тип беше наистина толкова ербап, както го представяше момичето, може би наистина щяхме да стигнем до бой.

Обаче не стигнахме. Силен удар в главата отзад ме залюля. Изохках и с несигурно движение посегнах към самото си, под което държах своя автоматичен „Колт-38“. Тогава ме чукнаха по главата втори път. Този път още по-силно. Синият тапет започна бавно да се стича върху очите и мозъка ми, докато се удавих в тази синева.

* * *

Не, това не беше моята глава. Това със сигурност беше нечия чужда глава, преместена само временно на моя изтръпнал от болка врат. Така попе ми се струваше. Размърдах тази не. своя глава и заскимтах. Болеше. Само че аз съм инат момче. Не се пречупвам от каквото и да било. И сега нямаше да се пречупя само защото са ми подменили главата. Затова започнах да псувам.

Псувах дълго и с огромно удоволствие. После се опитах да се надигна. Сините стени се въртяха и искаха да се срутят върху мен. Провисналият от тавана полилей протягаше към мен пипалата си. Покритата със синя покривка маса танцуваше бясно туист на четирите си крака, а синята завивка на небрежно застланото легло се вълнуваше леко – като водната повърхност на езерцето в парка.

Само тя беше неподвижна. Неподвижна и мъртва като восьчна фигура от музей на ужасите. Защото действително изглеждаше ужасно.

Лежеше по гръб на леглото. Синьото пенъоарче се беше разтворило и разголваше корема със шоколадов тен, стройните крака и стърчащите гърди. Светлорусата, почти бяла коса се спускаше на меки вълни от синята възглавница. Затова пък по-добре беше да не се гледа лицето ѝ. Беше застреляна с едрокалибрен куршум някъде между очите. Гледката наистина не беше от приятните.

– Господи – изхълцах, – господи, добре са те наредили, кукличко...

После видях пистолета. Автоматичен „Колт“, калибър 38. Лежеше на пода, точно по средата на пухкавия син килим. Въздухът вонеше на барут. Папагалът в изящната клетка до прозореца безгрижно подскача ше около теленото кръгче.

Пистолетът ми се стори познат. Клекнах в средата на стаята и

започнах да се вирам в него. А след това посегнах към самото си. Презрамката, на която обикновено закачам своя пистолет, сега се клатеше свободно и весело, ненатоварена с никаква тежест.

Нямах повече съмнения. Това беше моят пистолет. Послужили си бяха с него, докато съм лежал в несвяст след двата яки удара в тила.

Не докоснах пистолета. В главата ми се въртеше нещо относно отпечатъците от пръсти. Все още не разбирах какво става, но ми беше пределно ясно, че не бива да докосвам този пистолет.

Надигнах се тежко и се опитах да се изправа. Стаята се въртеше около мен все по-бавно, но главата на раменете ми все така не беше моята. Потърсих с поглед барчето. Стоеше си в ъгъла на стаята, до големия телевизор. Приблжих се до него. За късмет не беше празно. Намерих бутилка уиски и бутилка джин. Посегнах към уискито. Дръпнах си веднъж-дваж, после пак. Сетне си рекох:

– Стига, приятелю. Ще се накъркаш като свиня. Има време за уиски. А сега си запали цигарка.

Бръкнах в джоба си. До кутията с цигари напипах някакъв чужд предмет. По-точно – доста много на брой малки предметчета. Дребни топчета, навървени на конец. Без да мисля, издърпах това нещо от джоба си и го поднесох към очите си. Перли. Красиви, големи перли. Бели, с розов оттенък.

И тогава вратата се отвори и влязоха те. Двама полицаи с пистолети в ръце. Огледаха се наоколо.

– О кей, хубавецо – каза единият, като насочи дулото на пистолета си към корема ми. – Стой спокойно и си вдигни ръцете.

Станах спокойно и си вдигнах ръцете. Не дискутирам с хора, които са насочили към мен дулото на пистолет.

– Претърси го, Джек.

Второто ченге се приближи до мен и ме опипа е професионална сръчност. Веднага откри под самото ми празната презрамка за окачване на пистолет. Погледна я, погледна мен и оръжието, хвърлено върху пухкавия килим.

– Твой ли е патлакът? – попита по-високият -онзи, който ми тикаше дулото в корема.

– Не знам – отговорих аз.

– Майчице, той не знае – учуди се другият, – не знае с какво е наредил това мадамче. Пусни си лапите и ми подай тия перли.

Пуснах ръце и му подадох огърлицата.

– Хубави топчета. Чии са?

– Не знам.

– Сигурно си ги намерил на улицата, идвайки при мацката...

– Няма да разговарям с вас. Ще почакам момчетата от отдела за убийствата. Вие си гледайте работата и не си играйте на детективи.

По-високото ченге леко се усмихна.

– Джек, този хубавец не иска да разговаря с нас. Виждаш ли го колко е важен?

– Виждам, Боб. Той е някакъв ужасно важен тип. Има сигурно татенце в Сената и не ще да си изтърква езика в разговор с простосмъртни ченгета.

– Ще говориш ли? – попита още веднаж по-високият, без да престава да се усмихва.

– Не с вас.

Той прибра пистолета в кобура, а после със замах, яката ме удари по лицето. Главата ми се залюля като цветенце на вятъра. Той се изплю и ме цапна още веднаж. Усетих, че от носа ми закапа кръв.

– Размаза му цивката, Боб – каза по-ниският. – Браво, готина работа.

– Ако много знае, ще получи още един. Слушай, хубавецо, на мен тези номера не ми минават. Ще разговаряш с мен, щом аз имам желание за това. Аз съм солиден полицаи, а ти – само един скапан, въшлив убиец, заловен на местопрестъплението. И преди да те изпратят в газовата камера, ще благоволиш да разговаряш с всеки полицаи, който поиска да говори с теб. Как се казваш?

– Питър Барлоу.

– Е, вече потръгна по-добре. Защо я пречука?

Мълчах. Нямах намерение да обсъждам с тях каквото и да било. Той вдигна нагоре своя голям като кръгъл козунак юмрук и замахна, обаче не успя да ме удари, защото иззад прозореца се разнесе воят на полицейска сирена.

Високият отпусна ръка и се изплю върху обувките ми.

– Е, почакай. Сега ще си получиш заслуженото. Момчетата от отдела за убийствата умеят да разговарят с такива като теб. Ще те размажат на. мокро петно, драги.

– Ще видим – отговорих и изтрих с длан кръвта, която капеше от носа ми. – Познавам добре момчетата от отдела за убийствата. Няма да те похвалят, че ме нареди така...

* * *

– Подпиши се тук – каза лейтенант Саймън Дълт и ми бутна под носа няколко изписани на машина страници, скрепени с кламер. – Подпиши се на всяка страница.

– Нали ще ми позволиш най-напред да прочета какво е написано на тях?

Той направи много учудена физиономия. Когато се учудва, лейтенант Дълт винаги заприличва на разтревожен палаш, който не знае с какво се е провинил пред господаря си.

– Трябва да имаш доверие в полицията – изрече най-накрая с упрек.

– Имам адско доверие в полицията – вдигнах рамене аз, – но предпочитам да прочета написаното.

Не ми отговори нищо, затова пристъпих към четене на страниците. Всичко беше вярно. В протокола беше записано само разказаното от мен. Подписах всичките пет страници и оставих протокола. Седяхме в кабинета на лейтенант Дълт от отдела за убийствата в градския полицейски участък. На стената зад гърба на лейтенанта висеше поставена в рамка противопожарна инструкция.

Дълт потри нервно ръце, а щръкналата му адамова ябълка затрепери, сякаш той тъкмо се беше опитал да преглътне нещо и се беше задавил.

– Каж ми, Питър, какво да правя с теб сега... Нахакал си се в кошмарна история!

– Дай ми малко време, Саймън – помолих го. – Дай ми малко време и аз ще изясня всичко!

Лейтенантът отново заприлича на объркан пес.

– Няма начин, Питър. Приятелството си е приятелство, а сиренето – с пари... Принуден съм да те опандизя. Помисли си за някой добър адвокат. Не мога да ти дам никакво време. Ще ти призная нещо. Моята служба ужасно ми харесва и нямам намерение да я загубя. Айрис никога не би ми простила.

– Ама нали ти не вярваш, че аз съм наредил така оная малката...

– Работата не е в това дали вярвам, или не, Питър. Аз изобщо съм невярващ. Дори не знам какво значи да вярваш. Не е от моя ресор. Нека с вярата се занимават пасторите и поповете. Мен ме интересуват само фактите. И ти самият великолепно ги знаеш. А ако все още у теб има някакви съмнения, ще ти ги припомня един по един...

Изглежда, той прочете по лицето ми, че продължавам да имам различни съмнения, та се зае да ми припомня фактите:

– ...в 14,35 часа анонимен глас по телефона ни уведомява, че в

жилицето на госпожица Кейт О'Туул е било извършено убийство. Естествено, потегляме възможно най-бързо, на сирена. По радиото информираме и най-близкия патрул. Онези от патрула пристигат няколко минути преди нас. И какво виждат? Госпожица О'Туул – пратена на она свят, а над трупа ѝ с бисерна огърлица в ръка стои един частен детектив, някой си Питър Барлоу... Нещо повече, всичко показва, че момичето е било убито с пистолета на същия този Барлоу. Пистолетът лежи на килима. С него е стреляно неотдавна, а в пълнителя липсва един куршум... Същият Барлоу, запитан от пристигналите полицаи за случая, отказва да отговаря на въпросите им...

Прекъснах го:

– Все още никой не е установил, че е убита именно с тоя пистолет. За да се докаже, че е така, е необходима балистична експертиза. А що се отнася до полицаите, то...

Този път ме прекъсна той:

– Кротко, Питър. Достатъчно опитен си, за да се оплакваш от държането на полицаите. Е, малко са ги подвели нервите, но и това се случва. А що се отнася до пистолета, престани да се правиш на ударен. Резултатите от експертизата ще бъдат готови след двадесет и четири часа и съм сигурен, че ти е ясно какви ще бъдат тези резултати.

Ясно ми беше, но не исках да се призная за победен:

– Добре, обаче засега все още нямаш никакви резултати. Освен това, обръщам ти внимание, на пистолета може да има не само мои отпечатащи...

– Аз пък съм съвсем сигурен, че на него ще има само твои отпечатащи. Ако е било както ти казваш, и наистина си бил в безсъзнание през времето, когато някой е пречукал момичето, този някой, след като го е убил, е можел да изтрие пистолета и да го сложи за миг в твоята ръка. И аз на негово място бих направил точно така...

Той беше прав, адски беше прав. Ако бяхме с разменени роли, бих набутал в затвора Барлоу, без да се колебая нито миг. Обаче на мен никак не ми се искаше да отида в затвора. Ако исках ла се измъкна по някакъв начин от тази история, трябваше да действавам, а човек трудно може да направи каквото и да било, когато е зад решетките. Поставих всичко на една карта.

– Нека да се уговорим така, Саймън – казах. – Ти ми дай шанс и аз ще ти дам шанс. Ще направим едно малко пазарлъче...

Дълт вече не приличаше на разстроен палаш. Лицето му се стегна, а очите му заприличаха на твърди синкави камъчета.

– Не мисля, че имаш какво да ми предложиш, Питър – процеди той през зъби.

Не исках да постъпвам така. Никак не исках да постъпвам така. При това имах особена слабост към лейтенант Дълт, но при някои положения човек е принуден да върши какви ли не гадости. Казах му:

– Имам, Саймън. За съжаление, имам. Подари ми двацет и четири часа, а в замяна аз ти предлагам пълна амнезия. Кълна ти се, че завинаги ще изтрия от паметта си какво стана преди две години по време на следствието по убийството на Бил Робинз. Ще забравя какво направи ти с показанията на Бил Уайт и защо го направи...

Дълт се надигна и опря свитите си юмуци на бюрото. Беше блед като платно, само на челото му пулсираше набъбнало червено петно. Помислих си, че ей сега ще ме перне с все сила. И хич нямаше да му се разсърдя, ако го беше направил. Но, кой знае защо, той не ме удари, а само изрече с тих, съскащ глас:

– Ах ти, мръсноко, ти, нищожен, лайннй мръсноко... А аз те мислех за приятел...

* * *

Когато се върнах в къщи, първата ми работа беше да смъкна всички дрехи и да се набутам във ваната. Разбитата глава ме болеше и ми пречеше да мисля. А имах за какво да мисля. Изтегнах се във ваната и се опитах да дойда на себе си. После изпълзях навън, изтрих се с хавлиената кърпа и се облякох. Почувствавах се къде-къде по-добре. Налях си два пръста уиски, изпих го и започнах да съобразявам.

Имах двацет и четири часа, подарени ми от лейтенант Дълт. Сума време. За едно денонощие може да се извърши държавен преврат и да се отмени конституцията, за едно денонощие може да се напише вдъхновена поема и да се получи за нея Нобеловата награда, за едно денонощие може да се ожениш, да овдоееш и да се самоубиеш от мъка, може да нарисуваш картина, може да спечелиш на борсата хиляди долари и да загубиш много повече на покер. Двацет и четири часа са адски много време. Само не бива да го пропиляваш напразно.

Налях си поредната порция уиски и реших да не си пропилявам времето напразно. Седнах край телефона и се обадох на госпожа Митфорд.

Тя сама вдигна слушалката.

– А, вие ли сте? – учуди се. – Та нали се разделихме само преди няколко часа. Щяхте да ми се обадите едва утре...

Гласът ѝ звучеше в слушалката като квакане на тлъстичка жаба.

– Да, госпожо – съгласих се аз любезно, – но нещата се развиха така, че се налага да поговорим още днес...

– Говорихте ли с онази пачавра?

– Да, госпожо.

– Даде ли ви перлите?

– Не съвсем, госпожо...

– Тогава защо ми губите времето?

Необходима ми е допълнителна информация...

– Казах ви всичко, което можеше да ви бъде полезно!

– Става дума за нещо дребно, но важно...

– Добре. Казвайте, но по-бързо. Днес нямам повече време за вас.

Запалих цигара, дръпнах дълбоко и попитах:

– Да имате някаква представа къде може да бъде съпругът ви?

Мълчание. Вече мислех, че е затворила телефона, но след миг тя се обади:

– Ох, хубава работа!... Сега вече ме гръмнахте. Та нали аз ви плащам точно за същото – да го издирите и да го доведете у дома...

– Знам, знам, госпожо – побързах да отбележа, – спомням си великолепно. Надявах се обаче, че вие ще ми подскажите нещичко...

– Нищо няма да ви подсказа. Вършете си своята работа. За това ви плащам.

– Още нещо, госпожо... Моля ви, не прекъсвайте... Само още един въпрос...

– Надявам се обаче, че не ще е такъв кретенски като предишния.

– Въпросът е твърде личен, дано не се засегнете...

– Не се засягам от тези, на които плащам.

– Чудесно. От това най-вече се опасявах, а фирмата „Питър Барлоу“ няма навика да обижда своите клиенти...

– Престанете най-после с тия фасони на любезност и кажете за какво става дума.

Поех си дъх и изтърсих:

– Пушите ли понякога марихуана?

В слушалката нещо изтрака. После настана продължителна тишина. След двадесетина секунди ос смелих да запитам:

– Госпожо Митфорд, чувате ли ме?

Оказа се, че не е затворила телефона. Обади се. В квакането и имаше не толкова възмущение, колкото учудване:

– Това пък откъде го измислихте? Що за кретенско хрумване! Защо

пък трябва да пуша марихуана?

– Не знам, госпожо. Просто така попитах.

– Сигурно нещо здравата ви е чукнало по главата и в нея всичко се е объркало. Дочуване, господин Барлоу. И ще ви помоля да ми се обаждате само когато имате да ми казвате нещо конкретно.

Тя затръшна слушалката. Аз подържах своята до ухото още малко, а после я оставих.

Известно време барабахтах по бюрото с пръсти, пуших и мислех. Искаше ми се да си пийна още една чашка, но се отказах. Не бива да се пие на празен стомах. Днес бях ял малко и отново бях страшно гладен.

Намерих в телефонния указател телефона на Зара, в който бях предиобед. Веднага ме свързаха. Съгласиха се да извикат на телефона Джо Карпрайт. Но той толкова дълго не можа да се реши да си мръдне задника от стола, че започнах да се безпокоя. Най-накрая замрънка в слушалката:

– Кой е? Кой, мамичката му, ме безпокои?

– Здравсти, обажда се Питър Барлоу. Днес предиобед говорих с теб.

– О, помня, синко – гласът му определено омекна, – ти ми даде петачка.

– Що получиш още две петачки или, от мен да мине, цели две стотачки.

– Слушам те внимателно, синко, говориш приятни неща.

– Трябва ми допълнителна информация за Франк Митфорд.

– Някаква каша ли е забъркал?

– Така изглежда.

– Казах ти всичко, което знам. Ще се наложи да поразпитам момчетата. За кога ти трябва?

– Представи си – веднага. Специално ме интересува има ли някакви близки и по-сърдечни приятели, приятелки...

– За веднага много съжалявам, синко. Прекалено горещо е, та да се размърдам оттук за твоите глупави две стотачки. Утре, по същото време, сигурно ще знам нещичко...

– Джо, какво ще кажеш за три стотачки? Това е една съвсем красива сумичка.

– Не, синко. Дори за десет пъти повече няма да изляза оттук днес. Страшна жега е.

– Джо, аз наистина много държа на това. Ако не получа тази информация, съвсем ми е спукана работата...

– Съчувствавам ти, синко. Ужасно съжалявам, но аз си имам

принципи. Никой не може да каже, че Джо Карпрайт няма принципи. Та нали точно по тази причина ме изхвърлиха от онзи парцал! Когато е горещо като днес, Джо Карпрайт си седи в бара и нищо не може да го накара да излезе оттам.

Усетих, че устните ми са напукани и ме болят. Внимателно ги облязах с края на езика си. Подутината на тила ми пулсираше с тъпа, прииждаща на вълни болка, а набъбналият ми нос деликатно напомняше за съществуването си. Почувствах се стар, свършен човек. Джо Карпрайт имаше принципи.

Вече посягах да оставя слушалката, когато той отново заговори:

– Чакай, синко. Спомних си нещо. Ще ти го кажа срещу някой грош. Тоя Митфорд, като пристигна от Ню Йорк, се влачеше все с един друг художник, и той загубен като него, Джек Бовъри. Заедно си пробутваха номерата. Дори организираха обща изложба. Рецензиите бяха съкрушителни. Може би това ще ти свърши работа...

– Може би, Джо, благодаря ти. Случайно да знаеш адреса на другия?

– Ще го намериш в адресното бюро. Ако изобщо тоя Бовъри е все още в нашето градче.

* * *

До вратата нямаше звънец. Затова почуках. Още веднаж. Отговори ми неясно скимтене. Натиснах дръжката и влязох.

Не съм от хората, дето се шашват от какво ли не и застават с отворена уста, когато се окаже например, че някоя мацка има троен бюст или нещо подобно. Обаче трябва да си призная, че този път наистина се стъписах. Понеже това жилище беше голяма работа.

Отвсякъде ме гледаха стотици очи. Огромни, големи, средни и съвсем мънички. Взираха се в мен от стените, от тавана, че и от пода. Имаше зелени, сини, виолетови и дори пурпурни очи. Бяха неподвижни, но погледите им се забиваха в мен и ме пронизваха. Нарисувани красиво и старателно с маслени бои, те показваха, че този, който ги е изписал, си разбира от работата.

На тясното походно легло, поставено в ъгъла на просторната стая, лежеше най-странният тип, когото съм виждал през живота си. Беше облечен в избелели джинси и нещо, което приличаше на остатъци от пурпурен халат. Пурпурните парцали бяха превързани в талията с парче жица с яркоцветна изолация. Краката му бяха боси и мръсни. Косата – дълга и може би още по-мръсна. Няколко отделни, много дълги

кичурчета косми образуваха брадата му. Когато си помръдна главата, забелязах, че към едното му ухо е прикрепен голям клипс с формата на разцъфваща роза.

Той се понадигна и ме погледна. Погледът му беше мъртъв и дълбок като каменовъглена шахта.

Дълго време ме гледа така, а после попита:

– Колко донесе? Преглътнах и вдигнах рамене:

– Какво трябваше да донеса?

– Не те ли праща Бил?

– Аз сам се пращам.

Той напълно загуби интерес към моята особа. Пак легна и като се загледа някъде в тавана, в кошмарните очи, рече:

– Върви си. Нямах работа тук. Мислех, че те изпраща Бил. Впрочем мога да мина и без нова пратка. Имам още запаси.

Можех да се хвана на бас що за запаси са това. Бях се сблъсквал с не един наркоман.

– Господин Бовъри, искам да ви попитам нещо.

– Махай се. Не ме интересуват твоите въпроси.

– Не ви ли е любопитно кой съм и защо съм дошъл при вас?

Явно, съвсем не го интересувах, защото дори не помръдна, а продължи да се блещи в нарисуваните на тавана зъркели.

Огледах се за стол. Нямахше нито един. Затова се приближих до постелята му, енергично побутнах настрана краката му и приседнах.

Не реагира.

Запалих цигара и започнах да мисля по какъв начин поне малко да го раздвижа. Хрумна ми, че два яки шамара биха му се отразили добре, но все още беше рано за подобно лечение. Опитах другояче:

– Няма да има повече пратки от Бил.

Прояви слаб интерес, но бързо му мина.

– Нали си плащам...

– Не става дума за парите. На Бил просто му е писнало от теб. Не те обича вече.

Позамисли се, но не личеше да е особено засегнат от новината. Продължаваше упорито да се взира в тавана.

– Много важно. Разкарай се при твоя Бил. Ще си намеря от другаде.

Явно, типът нямахше проблеми с доставките. Налагаше се да премина на друга вълна.

Бръкнах във вътрешния джоб на сакото си и измъкнах от него юбилейната значка на Филадельфийското ловджийско дружество от 1909

година. Много красива значка. Голяма, блестяща, с изобилие от интересни заврънкулки.

Бутнах му я под носа и я задържах там достатъчно дълго, за да я види, и после бързо я прибрах в джоба си. Предпочитах да не се вглежда в нея внимателно.

– Охо, ченге! – измрънка той немощно. – Изнасяй се от тук, полицай. Нищо не можеш да подушиш при мен...

– Напротив, скъпи, вече подуших. Достатъчно, колкото да отидеш в пандиза, а там няма да има никакви инжекции...

Той се надигна, опря се на ръце и започна да ме оглежда. Този път с интерес, дори бих казал – с доста голям интерес. За да засили ефекта, добавих:

– Достатъчно ще е да се поразровя в стаята ти. Сигурно ще намеря някакво прахче или ампулки. Можеш да бъдеш задържан за притежаване на наркотици. Това също е наказуемо.

– Кой ти е разбил носа, полицай? – ни в клин, ни в ръкав попита той и неочаквано се разплака. Устните му се извиха в подкова, а изпод зачервените клепачи започнаха да се стичат едри сълзи. Последва ги нов порой.

Аз си седях и пушех. Чаках да се изплаче. Обаче той нямаше намерение да спира. Плачеше безшумно, но затова пък много интензивно. Беше натрупал в очите си солидни запаси вода.

Накрая ми омръзна да чакам. Хванах го за реверите на пурпурната дрипа и го разтърсих енергично:

– Стига си циврил, художник. Нямам намерение да те опандизвам. Искам само да си поговорим. Това е всичко.

Разтърсих го като безволев манекен. Клипсът с формата на роза, закачен за дясното му ухо със сребърна верижка, рязко се залюля.

– Ще ми кажеш това-онова за твоя приятел Франк Митфорд. Искам да се видя с него...

Без да престава да лес сълзи, той изведнъж ме хвана за гърлото. Ръцете му бяха здрави, яко стискаше. За миг съзрях пред себе си неговите бездънни очи, от които се стичаха едри сълзи, а стоманените пружини на пръстите му продължаваха да се впиват във врата ми. Останах без въздух в дробовете си и слепоочията ми болезнено запулсираха. Стотиците очи по тавана и стените закачливо замигаха, а после всичко около мен се оцвети в червено, все по-интензивно червено.

С все сила го пернах с юмрук по брадата. В яркочервената мъгла зърнах как главата му рязко отскочи назад и в същия миг в дробовете ми

нахлу вълна свеж въздух. Червената завеса, която бе заслонила света, се разнесе из ъглите на стаята.

Седеше опрян на стената и ме гледаше. Пернах го веднаж, втори път, че и трети. Малко ми поолекна. Запалих цигара и си опипах врата. След това го стиснах за врата и го повлякох към банята.

Все още не ставаше за разговор. Набутах му тиквата в мивката и пуснах водата. След моето лечение той бързо дойде на себе си, отвори подпухналите си очи и ме погледна напълно разумно. Несравнено по-разумно в сравнение с това, което беше, преди да го поступавам.

Замъкнах го обратно в стаята и го хвърлих на леглото. Строполи се като чувал с картофи и започна да скимти – тихичко и пронизително.

– А сега да си поговорим, миличък – казах. – Ако не искаш да ядеш още пердах...

– Няма да ти кажа нищо за Франк – зафъфли, – той ми е приятел. На никого не е направил нищо лошо...

Изсмях му се в муцуната.

– Ще говориш и още как. Много добре знаеш, че ще ми кажеш всичко. Не се перчи, излишно е. Жал ми е за теб и не искам да ти създавам неприятности...

– Няма да кажа! – Слабият протест продължаваше. – Няма...

Пристъпих към действие и след няколко минути вече беше изпълнен с желание да говори. Фирмата Питър Барлоу не обича да прилага този род методи, но нейният шеф и персонал в едно лице още повече не обича да седи зад решетките в ролята на заподозрян в убийство. Някой беше казал, че целта не бива да оправдава средствата. Може и да е имал право, но в този момент нямах настроение да дискутирам по въпроса.

И така, след прилагането на специалните средства си поприказвахме за Франк Митфорд. Времето течеше, хилядите очи забиваха от стените и тавана в нас своя мъртъв, разноцветен поглед, а ние говорехме ли, говорехме.

Научих някои доста интересни неща. Разбрах например, че Франк Митфорд е бил нещастен в брака си, разбрах, че пуши марихуана и нещо повече, разбрах, че днес се е обаждал по телефона на Джек Бовъри и му се е доверил, че умира от страх.

Имах известни трудности, когато поисках да науча откъде се е обаждал Франк Митфорд. По този въпрос господин Бовъри се опитваше да изкръшка. Приканих го да бъде разумен и приложих метода на деликатното убеждаване. Разбира се, помогна и след малко знаех откъде му е звънял Франк Митфорд.

Към края на разговора бях доста уморен. Наместих Бовъри да си легне удобно и му подадох чаша вода.

– Сбогом, братче – рекох. – И благодари на бога, че не съм от най-бесните, щото иначе яко щеше да си изпатиш. Засега няма да докладвам за наркотиците. Но не забравяй, че винаги мога да променя решението си. Имай го пред вид и си почивай.

Преди да изляза, свърших още една работа – прерязах кабела на телефона му. Предпочитах да не се обажда на Франк.

Беше вече късно. Над града отдавна беше паднал гъст, влажен мрак, обаче все още се усещаше задухът от деня, затаил се и вътре в колата ми. Паркирах край тротоара, запуших и се замислих. Мислех си за Франк Митфорд и за жена му, за момичето, застреляно между очите с куршум от моя пистолет, за нещастния наркоман, който издрънка всичко за своя най-близък приятел. После си помислих за лейтенанта – човекът, който ми подари едно денонощие.

Стигнах до извода, че е крайно време да поговоря с лейтенант Дълт. Включих двигателя и подкарах към най-близката телефонна кабина.

По това време лейтенант Дълт сигурно си беше у дома. По една случайност знаех телефонния му номер.

Дълго време никой не вдигаше слушалката. Вече бях готов да се откажа, когато чух женски глас:

– Ало?

– Добър вечер, Айрис – казах. – Питър се обажда, дай ми Саймън на телефона...

– О, ще ти се обади с огромно желание – заяви тя след кратко колебание, а в гласа ѝ прозвуча странна неприязън.

Почаках още малко и чух в слушалката пресипналия глас на лейтенант Дълт:

– Къде си сега, Питър?

Не считах за необходимо да го информирам.

– Не е важно. Слушай, имам да ти кажа нещо...

Дълт ме прекъсна не особено деликатно:

– И аз искам да ти кажа много неща, мръсен, скапан нехранимайко! Кажи ми къде си, за да дойда и да те направя на пестил!

Реакцията на лейтенант Дълт никак не ми допадна. Опитах се кротко да спра изригването му:

– За какво говориш, Саймън? Какво е станало?

– И ти се осмеляваш да ме питаш какво е станало?! Стана то,

каквото стана! Представи си, мръсен хитрец, възможно най-лошото! Преди два часа бях снет от длъжност. По искане на окръжния прокурор!

– Ужасно съжалявам, Саймън, но какво общо имам аз с това?

– И още питаш! Снеха ме, защото съм те пусал от ареста, дрисльо мръсен!

В телефонната кабина беше горещо като в турска баня. Изтрих пота от челото си и разхлабих възела на вратовръзката. Шапката ми се килна на тила. Усещах как се залепва за косата. На другия край на жицата лейтенант Дълт псуваше все по-яростно. Ако гласът можеше да убива, вече щях да бъда един обезобразен мъртвец. Толкова обезобразен, че щяха да си имат сериозни трудности при идентифицирането на трупа. Почаках търпеливо, докато лейтенант Дълт млъкне за секунда, поемайки си дъх, и се напъхах в средата на поредната му ругатня:

– Само за миг, Саймън! Разбирам, великолепно разбирам как се чувствуваш и какво би ми направил, ако бях до теб. Записвам си го, но дай да преминем към конкретните неща. Саймън, важно е как се е стигнало дотам...

– Как се стигна ли? Най-обикновено. Някаква въшка уведомила прокуратурата, че полицията е пунала на свобода човека, задържан над трупа на момичето. И че момичето е било застреляно с пистолета на същия този тип. Окръжният прокурор отдавна е на нож с моя шеф. Веднага пристигна в участъка и вдигна страшен скандал. Заплаши, че ще започне следствие против полицията. Шефът напълни гащите от шубе. Нареди да те издирят, а мен на секундата ме сне...

– Не можеше ли да му обясниш?...

– Да му обясня ли? Да беше дошъл да му обясниш ти, ти...

– Спокойно, Саймън. Сега не е време да се караме. Трябва да се измъкнем от тази каша... Случайно да знаеш кой е уведомил прокуратурата?

– Мислиш, че ще вземат да ме информират? И аз самият бих искал да знам! Само да ми падне в ръцете тая въшка! О, господи, само да ми падне...

– Саймън – пак го прекъснах. – Мисля, че знам кой се е обадил в прокуратурата. Същата личност, която ви е уведомила за убийството...

– Кой може да е, Питър?

– Убиецът, Саймън. Убиецът. И струва ми се, че знам кой е той...

Поговорихме още няколко минути, оставих слушалката и излязох от телефонната кабина.

* * *

Поех си дълбоко дъх, но въздухът и тук беше горещ и влажен. Намирах се на слабо осветена уличка с полуразрушени къщи от двете ѝ страни. Беше пуста и само тук-там светеха прозорците на някои от домовете. На един от тях се беше показала тъмнокоса жена и ме гледаше. Пушеше, а косата ѝ беше много черна и много разчорлена.

Направих няколко крачки към колата си. Обаче ми хрумна, че няма да е зле най-напред да хапна нещичко. Не бих се отказал и от уиски. Дори двойно. Можеше да бъде без лед и газирана вода. Тази нощ ме чакаше още много работа. Преди да тръгна на лов, трябваше да се отбия в някой бар.

Качих се в колата и извадих ключовете от джоба си. Но не запалих двигателя. Спомних си какво ми каза лейтенант Дълт. Търсеха ме. От няколко часа всички полицаи на Лос Анжелос се озъртаха за мен. Вероятно късовълновата полицейска радиостанция през равни интервали повтаря как изглеждам, кой номер обувки нося и какъв е регистрационният номер на колата ми. Ченгетата в нашия град си знаят работата и ако вземат някого на око, рано или късно ще им попадне в лапите. И навярно по-рано, отколкото по-късно.

Огледах се. Улицата беше все така пуста и безлюдна. На ръба на големия контейнер за смет балансираше котка. Чернокосата жена продължаваше да пуши и да зяпа към мен. От всички страни долиташе звукът на гърмящите с пълна сила телевизори. Небето беше розово от отблясъците на неоните в другите квартали на града. Звезди не се виждаха.

Вече знаех, че няма да се отбия в никакъв бар и няма да си пийна уиски. Не можех да използвам и колата си. Не можех да си позволя риска да я карам, без да съм сменил регистрационния ѝ номер. Пуснах стъклата на прозорците, излязох и старателно затворих всички врати. У мен дремеше плахичка надежда, че когато приключи този случай, ще се върна на същата улица и иго намеря на същото място колата си. Твърде несигурна надежда, наистина.

Запалих цигара, магнах с ръка на чернокосата жена на прозореца отсреща и тръгнах. Чакаше ме немалко път, а аз никога не съм бил рекордьор в ходенето пеш.

Вървах, вървах, но като изминаха петнайсетина минути, разбрах, че пешеходното ми придвижване е безсмислено. Движейки се с това темпо, бих стигнал в интересувания ме каньон едва утре следобед. А тогава със сигурност щеше да бъде много късно. И освен това съвсем не

беше казано, че изобщо ще стигна до желаното място. Всеки човек, който- нощем се мотае пеш из крайните квартали на нашия град, се излага автоматически на подозрението на полицаите. Затова реших да се насоча към по-оживените улици и да хвана такси. На два пъти срещнах полицаи. Първия път край мен мина патрул от двама души. Говореха си и не ми обърнаха никакво внимание, но на мен сърцето ми само дето не изскочи. Втория път срещата беше още по-драматична. Полицейската кола караше бавничко край тротоара. Мъчех се да се държа, сякаш не ги забелязвам, но те определено се заинтересуваха от мен.

Караха така около двадесетина метра и през това време не ме изпусаха от око. По едно време дадоха газ и ме изпревариха. Вече бях готов да въздъхна с облекчение и да изтрия изпотеното си чело, но се оказа, че нямам основание да се радвам. Колата рязко спря, а от прозорчето се показа глава с полицейска фуражка. Изчакаха ме да се приближа.

Изпитах огромно желание да се обърна кръгом и да хукна да бягам. Но не го направих. Много ми струваше да не го направя. Обаче не забравях, че четирите колела на полицейската кола са по-бързи от моите крака и че на този свят съществуват много нервни полицаи, които адски обичат да стрелят.

Приближих се до тях със спокойна, отмерена крачка.

– Ей! – викна човекът с полицейската фуражка. – Какво търсиш тук през нощта?

Направих още няколко крачки, бавно запалих цигара и отвърнах съгласно истината:

– Търся такси. В този загубен квартал не може да се хване такси.

Той кимна с разбиране.

– Така е. Тук никой не пътува с такси. И изобщо, доста опасно е човек да се влачи тук по нощите. Като нищо могат да го тупнат по главата. Случвало се е да убиват хора буквално за няколко долара...

Вдигнах рамене:

– Момчета, аз не съм от страхливите...

От другото прозорче на колата се показва още една полицейска мутра. Собственикът ѝ рече:

– Виждали сме ги такива смелчаци. Не един от тях после се е кърпил в болницата или е ставал плячка на червеите...

– Благодаря ви за предупреждението, ще внимавам.

– Няма да имаш кой знае каква полза от това. Чакай, ела тук. Качвай се в колата. Ще те откараме до първото срещнато такси...

Вратата на колата се отвори и онзи, който седеше на задната

седалка, ме покани с церемониален жест да вляза. Наведох глава и се напъхах вътре. Отпред седяха двама, а третият – до мен отзад. Дъвчеше дъвка и изгуби какъвто и да е интерес към мен. Свих се в ъгъла с надеждата да бъде възможно най-незабележим. В колата беше ужасно горещо и вонеше на бензин.

Потеглихме. Веднага забелязах, че никой не гледа към мен. Затова свалих шапката си, оставих я на седалката до себе си и изтрих челото си с мократа кърпа.

Колата се движеше бавно. Шофьорът си подсвиркваше тихичко през зъби. Изведнъж се обади радиотелефонът:

– 117, 117, обади се, приемам...

– Това е за Хари – промърмори шофьорът и продължи да си подсвирква. Радиотелефонът бърбеше, без да спира, ченгетата мълчаха, а аз се вирах през прозореца с надеждата да зърна такси. Забелязах го в мига, в който от високоговорителя започна да се сипе текстът на полицейското съобщение:

„Внимание, към всички, внимание, към всички. Повтарям данните за лицата, които трябва да бъдат незабавно задържани. Номер едно: Стив Харисън. Седемнайсет години. Височина около шест фута. Коса черна, много дълга. Облечен в джинси и фланелка с надпис «Джими Хендрикс». Намира се в състояние на наркотично опиянение. Въроръжен с бръснач...“

Показах към паркираното в далечината такси.

– Ето там има такси...

Шофьорът кимна:

– Готово. И без това отиваме в същата посока. Гласът от високоговорителя продължаваше:

„Номер две: Питър Барлоу. Частен детектив. Четирийсет години. Слаб, височина пет фута и седем инча. По лицето му има драскотини. Може да бъде въроръжен. Последния път, когато са го видели, е бил облечен...“

Полицейската кола рязко спря.

– Хайде, братче, измъквай се, ето ти и такси – рече онзи зад кормилото.

Отворих вратата и излязох на улицата. Стараех се светлината на уличната лампа да не пада върху лицето ми, когато се наведох към колата:

– Благодаря за съдействието, момчета!

– Няма нищо – отговори полицаят, който седеше до мен отзад. –

Успех!

Обърнах се кръгом и се насочих към таксито. Стараех се да вървя бавно и спокойно, без да показвам колко много държах да се отдалеча по-бързо от тях. Изминах така може би десетина крачки.

Викът зад гърба ми прозвуча като спукване на надута хартиена кесия, която някой е ударил с ръка:

– Ей, ти! Почакай!

Беше гласът на полицаия с дъвката. Застанах като истукан и изстинах като покойник в хладилника на градската морга. Почувствавах, о, как осезаемо почувствавах, че имам гръб и врат.

– Върни се! – Гласът на ченгето беше категоричен и нетърпящ възражение. Глас на ченге, което не разбира от шеги.

Шофьорът на таксито, към което се приближавах, ме загледа с огромен интерес. Бавно се обърнах. От отворената врата на полицейската кола се подаваше ченгето. Беше се озъбил в приятелска усмивка. В протегнатата си ръка държеше моята шапка.

– Забрави си шапката – рече, – ужасно си разсеян, братче...

* * *

Навлязохме в тесния каньон. Пътят ставаше все по-изровен и макар колата да беше със солидни амортизатори, за малко да си отхапя езика, докато казвах на шофьора:

– Спрете тук, моля ви. Пристигнахме.

Той спря колата и ме погледна неприязнено:

– Боже, каква мъка е с тия клиенти! За какъв дявол ви е прихванало да се влачите нощем из пушинаците...

Посегнах към портфейла си и извадих няколко банкноти – много повече от сумата, която показваше броячът на таксиметъра. Погледът на шофьора видимо омекна, но той не престана да мърмори:

– Ако не ви бях видял да слизате от полицейска кола, за никакви пари не бих тръгнал с вас. Такива нощни пътувания извън града са опасни. Не един шофьор на такси го е разбрал на собствения си гръб!

Нямах ни най-малко желание да разговарям с него. Мълчаливо му подадох парите и слязох. Той започна да обръща. В тесния каньон не му беше лесно да го направи. Изчаках го да потегли. Фаровете ме ослепиха за миг, но веднага след това забелязах червените звездички на отдалечаващите се стопове. Останах сам.

Няколко секунди стоях неподвижно, опитвайки се да свикна с тъмнината наоколо. Адаптирах се лесно. Не че имам очи на прилеп, а

просто защото се оказа, че тъмнината не беше непрогледна. Светеха лунната и звездите. Хиляди, милиони звезди. Вече не помнех кога за последен път бях виждал толкова много звезди. Небето над Лос Анжелос е беззвездно, обвито с пелена от автомобилни газове и осветено от отблясъците на разноцветни неони.

Помислих си, че предпочитам звездите пред неоните. Дишах с пълни гърди. Въздухът беше чист и свеж, просмукан от аромата на трева, цветя и цъфнал жасмин. Задухът, който ме придружаваше от толкова време, изчезна. Остана сред напечените стени, сред отровените с бензинови пари каньони на улиците, в баровете и телефонните кабинки.

Прииска ми се да легна сред тези треви и храсти, да дишам ароматния въздух и да се вирам в звездите. Но не можех да направя това. Трябваше да бързам. Да бързам адски, ако не исках в най-скоро време първият срещнат полицаи да ме набута в затвора, откъдето при така благоприятно стеклите се обстоятелства водеше пряка пътечка към камерата с циановодород. Трябваше да издиря убиеца. И да докажа вината му.

С тъга си помислих за моя пистолет, който лежеше сега като веществено доказателство в сейфа на градския полицейски участък, и тръгнах надясно, към разклонението на каньона. Там се виждаше стълб с табелка. Нямахше нужда да паля кибритена клечка, та да прочета на нейната светлина какво пише. Светлината на месечината беше достатъчна.

Надписът гласеше: „*Частна собственост на семейство Митфорд. Влизането забранено*“.

Навлзах в територията на частната собственост на семейство Митфорд. Изминал бях може би към двеста ярда, а може би и малко повече, когато иззад завоя се показа обляна от лунната светлина поляна. В сребрилата светлина пред мен изникна странна сграда – нещо като кръстоска между къщичката на Баба Яга и горната част на миниатюрен трансатлантически кораб. Цялата вила беше надупчена с кръгли корабни илюминатори. Няколко от тях светеха.

Приблжих се и се опитах да надникна през най-близкия. Не видях кой знае какво. Част от стените и плещите на някакъв мъж със светло сако. Беше с гръб към мен и не виждах лицето му.

Отидох до вратата. Не почуках. Просто внимателно натиснах дръжката и след това бутнах вратата. Тя се отвори безшумно. Влязох. Помещението беше ниско, облицовано с ламперия от тъмно дърво и поразително приличаше на корабна кабина. На стените бяха закачени стари морски карти, барометри и изсушени морски звезди. Обаче не миришеше на море и водорасли. В стаята се носеше сладникавата миризма на

марихуана. Просто смърдеше на марихуана.

Мъжът със светлото сако не изглеждаше учуден. Гледаше ме равнодушно със зачервените си очи и мълчеше.

Свалих си шапката и я хвърлих на голямото кожено кресло.

– Добър вечер – казах. – Господин Франк Митфорд?

Той поклати апатично глава, без да се помръдне.

Седнах удобно в другото кресло, преметнах крак върху крак и запалих цигара.

– Моля ви, седнете – предложих му вежливо. – Искам да поговоря с вас.

Митфорд седна като автомат и продължи да се взира в мен с кръвясалите си, нищо неизразяващи очи.

– Аз съм Питър Барлоу от детективската агенция на Питър Барлоу. Днес сутринта, а в същност вчера сутринта – поправих се, поглеждайки големия старомоден часовник във форма на едновременшен кораб на отсрещната стена – вашата съпруга ме нае...

Той кимна с безразличие.

– ...ме нае, за да ви издира и да ви накарам да се завърнете в къщи. Освен това трябваше да намеря и да взема бисерната огърлица, собственост на съпругата ви, която вие сте подарили на госпожица О'Туул. Та така значи, отидох аз при госпожица О'Туул да си поприказваме малко с нея. Искях да уредим работата со кротце, со благо...

Продължаваше да мълчи, а зачервените му очи бяха безизразни като очите на преживяща крава. Почувствувах се страхотно уморен, сякаш бях преживял хиляда години, че и отгоре.

– Да ви се намира нещо за пиене? – попитах го.

Посочи ми барчето в ъгъла. Станах, приближих се до барчето, намерих бутилка уиски. Налях си два пръста в чашата, изпих го. После повторих цялата операция. Върнах се на креслото, пак метнах крак върху крак и продължих разказа си:

– И така, отидох при госпожица О'Туул. Поговорихме си с нея, но не можахме да стигнем до разбирателство. Изведнъж някой тропна при вратата, а тя каза, че идвате вие. Явно, че ви очакваше. И след това ме прасна по главата. Загубих съзнание. А когато се свестих, тя вече беше мъртва. Застреляна с моя пистолет. В джоба си намерих перлите на съпругата ви. Някой беше успял да уведоми ченгетата. Те ме свариха там и са убедени, че аз съм убил момичето...

Прекъснах, за да чуя какво ще каже. Той не каза нищо, затова се върнах към темата:

– Всичко показва, че вие сте пречукали малката. Тя чакаше именно вас. Уплашили сте се от жена си и от скандала. Решили сте да използвате ситуацията и да набутате мен в тази история.

– Не съм я убил аз – изрече тихо, – не съм убил Кейт...

Вдигнах рамене.

– Засега полицията все още си мисли, че съм я убил аз. Но лейтенант Дълт е на друго мнение. Доказателство за това е фактът, че ме пусна от ареста. Страхувам се, че вие ще свършите в газовата камера, господин Митфорд...

Забелязах в очите му някакъв израз, може би сянка от страх. Явно думите ми бяха започнали полека-лека да проникват в замъгленото му от марихуаната съзнание. Реших да нанеса поредния удар:

– Мога да ви уверя, че този вид смърт не е от приятните. Връзват човека за стола и го заключват в бетонната камера. После в тавана се отваря малко прозорче, през което се хвърля циановодород. Той пада в съд с вода, поставен до краката на осъдения. Очите ви ще бъдат завързани, когато ще чуете плясък и съскане. Естествено ще решите, че за нищо на света няма да си поемете дъх, но рано или късно ще започнете да се задушавате, ще отворите уста и ще вдъхнете...

– Не съм убил Кейт, не съм я убил аз... – изфъфли той неясно.

Станах и се огледах.

– Къде е телефонът? Трябва да се обадя на жена ви.

Франк преглътна и изломоти:

– Не бива да се обаждате на жена ми, не бива...

Усмихнах му се приятелски:

– Бях нает, за да ви намеря. Намерих ви. Сега трябва да уведомя клиентката си. Фирмата на Питър Барлоу никога не разочарова своите клиенти. И освен това трябва да дрънна на лейтенант Дълт, нека веднага дойде тук...

– Не бива да се обаждате на жена ми, не бива да се обаждате... – повтаряше той като навит. – Не бива да звъните на лейтенанта, не съм я убил аз...

Не открих в стаята телефон. Но сигурно беше някъде тук, понеже Митфорд беше телефонира на приятеля си от вилата. Реших да хвърля по един поглед и на останалите помещения. Приблжих се до страничната врата. Тя вероятно водеше към спалнята.

Митфорд ми прегради пътя и заслони вратата с тялото си.

– Не бива, не бива. Не влизайте там. Там няма телефон, там няма нищо... Аз не съм я убил... не съм аз... – повтаряше тъпо и явно

нямаше намерение да се отдръпне.

Грабнах го енергично за реверите на самото и го отместих настрана. Не се съпротивяваше, само продължаваше да ломоти своето „не бива“ и да ме гледа умолително.

Натиснах дръжката, блъснах вратата и влязох в съседната стая. Разбира се, имаше телефон – на ниската масичка до широкия двоен диван. А на дивана седеше облечената с тъмен костюм госпожа Ййв Митфорд и пушеше. Очите й блестяха, а тлъстата й гуша се беше плисирала в провиснали гънки. В дясната си ръка държеше пистолет. Дулото му беше насочено недвусмислено към мен.

Облизах устните си и рекох, както си беше:

– Тъкмо исках да ви се обадя. Не очаквах да ви заваря тук.

Тя ме погледна и се усмихна. Не бих казал, че това беше особено приятна усмивка. Сигурно така се усмихва кобрата, преди да забие зъбите си във врата на своята жертва.

– Ти се оказва умен – започна, – много умен. Обичам такива мъже. Щяхме да сме си лика-прилика с теб. Как разбра, че Франк е тук? И защо ти беше нужно да го плашиш? Той и без това е перкулясал от шубе, ще вземе да ми се поболее.

– Мога ли да седна? – попитах.

Госпожа Митфорд посочи с пистолета табуретката до голямата тоалетна масичка, на която бяха наредени безброй шарени бурканчета и тубички. Седнах на табуретката.

– Защо го плашеше? – повтори въпроса си. – Наистина ли допусках този будала да е застрелял момичето?

– О, не, никога не съм вярвал в това – признах си аз искрено. – Исках само да го поуплаша, та да ми даде необходимите сведения. И мисля, че щях да успея, госпожо. Но той е съвсем извън релсите. Поне така изглежда. Съзнанието му е замъглено от наркотика и го гони страховтно шубе. Страхува се, че ще му видите сметката – така, както на неговата любима.

Тя остави цигарата си на пепелника, който държеше върху коленете си.

– Откъде ти е дошло наум, че аз имам нещо с убийството?

– Е, колко му беше да се досетя. – Опитвах се гласът ми да звучи естествено. – Бързо се досетих. Мога да ви обясня, ако нямате нищо против, госпожо...

Извикоти се със своя приличен на квакане смях:

– Исках да спечелиш време, умнико. Но нека бъде на твоето.

Дрънкай, реди историята си.

– Мога ли да запуша?

– Не се осмелявай да пхнеш ръка в джоба си, защото ще те направя на решето. Ще минеш и без цигара.

Кимнах с разбиране.

– Нямам оръжие, госпожо, но ми е ясно, че вие няма да ми повярвате. И така, да започнем от самото начало. Първо, аз бях страшно учуден, че сте избрали тъкмо мен – частния детектив с най-калпавата репутация от всички колеги в нашия град. Едва след това разбрах защо съм ви бил нужен. Необходима ви е била изкупителна жертва, а аз с тази репутация бях най-подходящият. Но тези неща ги разбрах чак после. В началото не ми хареса марихуаната...

– Каква марихуана?

– В стаята, в която ме приехте, смърдеше на марихуана. А вие в никакъв случай не приличахте на любителка на тази трева. Видя ми се много странно. После научих, че вашият съпруг пуши марихуана, а вие се опитвахте да ме убедите, че той се е чупил и не знаете къде се намира. Може би в същото време е бил в съседната стая? А може би миг преди това е заминал за тази вила? Но всичко това проумях много по-късно. Уверих се, че вие сте убили момичето, след като снеха лейтенант Дълт.

Тя вдигна рамене:

– Не разбирам какво общо имам аз...

– Имате, госпожо, имате – горещо я уверих аз. – Когато онова момиче ме чукна по главата и ме изключи от играта, някой го е убил. Веднага след като се съвзех, пристигнаха ченгетата. Някой ги уведоми. Този някой можеше да бъде само убиецът. Никой освен него не е знаел за убийството. Той е побързал да ги уведоми, та да ме сварят с бисерната огърлица в джоба. В момента, когато измъкнах перлите от джоба си, разбрах, че съм бил избран за изкупителна жертва... И, честно казано, веднага си помислих за вас...

Погледнах я и пак попитах:

– Мога ли все пак да запала?

– Не се превземай! Продължавай! Това, което говориш, е интересно.

Облизах още веднаж засъхналите си устни и продължих съгласно желанието й:

– Помислих си за вас. Но тогава тази мисъл беше само предположение. Уверих се, че не греша, когато снеха лейтенант Дълт. Само вие сте

можели да съобщите в прокуратурата, че са ме пуснали. Никой освен вас не знаеше. А на вас самият аз се обадох по телефона, щом се върнах у дома. Тогава вие сте се уплашили, че съм на свобода и планът ви се проваля. Започнали сте да действувате. Обадили сте се в прокуратурата, за да ги информирате, че полицията е пуснала на свобода онзи тип, с чийто пистолет е била застреляна стриптийзърката. Само убиецът знаеше за пистолета... За перлите – също. Та щом научих, че при обаждането до прокуратурата е станало дума и за двете неща, вече нямах ни най-малко съмнение...

Тя пак се засмя с неприятния си кикот:

– Умен си, дяволе. Но въпреки това те пратих за зелен хайвер. Сам си набута главата в примката. И в най-смелите си мечти не смеех да се надявам, че планът ми ще се осъществи толкова успешно. Наредих на Франк да се обади на онази и да я предупреди за твоето посещение, като я посъветва да се държи твърдо и да те изхвърли. Аз само се надявах, че ще оставиш у нея визитната си картичка и повечко отпечатъци от пръстите си. При твоята репутация и моите показания, че съм те изпратила там, това щеше да бъде достатъчно да те заподозрат в убийство. А пък ти като теле позволи да те чукнат по тиквата и всичко стана още по-лесно...

– Жалко за момичето – промърморих, – можеше да си поживее!

– Не можеше! – Гласът ѝ стана остър като бръснач. – Не можеше. Тя посегна към моята собственост. Трябваше да бъде наказана. И беше наказана. Никой не може безнаказано да се подиграва с Ийв.

– Ама нали можехте да ѝ вземете перлите. Сигурно щеше да ви ги върне.

– Не е работата в перлите, идиот такъв. Става дума за Франк. Когато преди две години се омъжих за него, ме предупреждавах, че един божи ден ще избяга с първата попаднала му въртиопашка. И тогава се зарекох, че това никога няма да стане... Заклех се, че няма да допусна...

– Но нали той се върна разкаян и уплашен, щом го заплашихте с полицията. После ви помогна да я насочите по следите ми, пристигна тук и чакаше послушно, без да го е грижа какво ще стане с приятелката му.

– Никой не може безнаказано да се подиграва с Ийв – повтори тя упорито, – никой и никога. Това момиче трябваше да бъде наказано.

Погледът ѝ беше поглед на човек, който провъзгласява слова на просветление свише. Такъв поглед имат само вдъхновените проповедници и някои обитатели на психиатричните клиники. Тя действително

вярваше, че госпожица О'Туул е трябвало на всяка цена да бъде наказана. За нея този въпрос не подлежеше на обсъждане.

Исках да прибавя нещо, но после се отказах.

Тя замълча, вглеждайки се някъде зад рамото ми, в някаква невидима за мен точка на стената. Правеше впечатление на отсъстваща е мислите си от тази стая. Дулото на пистолета, което досега беше насочено право в корема ми, леко се наклони надолу. Започнах да претеглям шансовете си. Един рязък, лъвски скок...

Изведнаж Ийв Митфорд дойде на себе си. Дулото зае предишното си положение. Тя извика:

– Франк! Ела тук!

Франк влезе. Застана до мен, равнодушен, с тъп поглед и безводно отпуснати до тялото ръце.

– Франк, ти чу ли нашия разговор?

Той кимна апатично.

– Чу ли, че тази пачавра трябваше да бъде наказана?

Не отговори. Тя повтори с леко повишен тон:

– Повтори, че трябваше да бъде наказана! Заповядвам ти!

Франк мълчеше. В очите на жена му светнаха опасни пламъчета.

– Франк! – Дулото на пистолета едва-едва се отмести към него. – Веднага кажи, че тази развратница трябваше да бъде наказана!

Аз се намесих полугласно:

– Кажете, не бива да противоречите на госпожа Ийв...

Погледът ѝ ме стрелна:

– Затваряй си човката!

– Трябва да бъде наказана – изломоти Франк с тенекиения глас на „точно време“ от телефона.

Тя се усмихна:

– Добре, Франк. Обичам, когато си послушен. И веднъж за винаги запомни, че в бъдеще всяка развратница, която поиска да те отнеме от мен, ще бъде наказана. Ще бъде наказана!

Отново равнодушно кимване с глава.

– И още нещо. – Гласът ѝ се снижи до съскало. – Ако подобна история се случи още веднъж, н ти самият ще бъдеш наказан. Запомни това добре!

Никаква реакция.

– Ставай! – Тя се надигна от дивана и посочи с дулото на пистолета към мен. – Ставай, умнико. Ще се поразходим из двора. А ти, Франк, намери лопата. Виж в килера за противопожарния инвентар до входа.

Той излезе, без да каже нито дума. Аз продължавах да седа.

– Ставай де! Какво чакаш?

– Никъде няма да изляза, госпожо. Няма да ги облекчавам работата.

Хрумна ми, че с огромно удоволствие бих си пийнал глътка уиски. И същевременно сам се учудих, че в момент като този ми идват в главата такива глупави мисли.

– Никъде няма да отида, госпожо – повторих.

Не можех да позная гласа си. Това беше гласът на някакъв неизвестен човек, на някакъв мъж, когото аз не познавах. Звучеше съвсем приятно.

Тя направи още една крачка към мен:

– Казвам ти за последен път. Ставай!

Наистина го казваше за последен път – не се съмнявах в това. Бавно-бавно се надигнах от табуретката. Краката ми бяха омекнали и безсилни, целият бях омекнал и безсилен, като че ме бяха прекарвали през сокоизстисквачка. Позволих си да кажа:

– Госпожо, нищо няма да спечелите, като ме убиете. Лейтенант Дълт знае, че съм тук. Ще ме търсят...

Отново кикот, приличаш на квакане.

– Вече те търсят. С обвинение в убийство. И ще бъдат ужасно разочаровани, като не те намерят. Ще бъдат неутешими, че си им се изплъзнал. А в същото време ти ще бъдеш изключително добре скрит, на два метра под земята. Хайде, мърдай!

Мръднах. Приближих се към нея с една крачка, с една мъничка крачка.

– Не насам! Към вратата!

От мен до нея имаше най-малко три ярда. Прекалено много, за да мога да скоча, преди тя да натисне спусъка.

Бавно се полуизвърнах. И тогава вратата се отвори и на прага застава Франк Митфорд с лопата в ръка. С крайчеца на окоото си забелязах, че тя насочи погледа си към него и в същата секунда се хвърлих на пода, опитвайки се да стигна до краката ѝ.

Стигнах. Дръпната рязко, тя падна по гръб и събори някакво столче. Шумът от падането на тежкото тяло и трясъкът на обърнатия стол се смесиха с грохота на изстрелите. Не изпусна пистолета и не загуби ума и дума. Третият изстрел беше точен. Усетих тъп удар в лявото си рамо. Пуснах краката ѝ и се строполих на пода. И в този миг във въздуха блесна острието на лопатата, а старателно фризираната глава на госпожа Ийв странно потрепера и се обля в кръв.

После дойдоха следващите удари и скимтящият ѝ писък замря. Беше мъртва, но той продължаваше да удря, съсредоточено и прецизно, влагайки цялата си сила, цялата си омраза.

Без да обръщам внимание на парализиращата болка, която се разливаше на горещи вълни в лявата половина на тялото ми, допълзах до пистолета на пода. И едва след като го усетих в ръката си, викнах:

– Престани! Стига!

Франк замря с вдигната нагоре лопата. Очите му, широко отворени и заобиколени с червени кръгове, се втренчиха в мен. Остана още миг неподвижен, а след това отпусна лопатата, която чукна в пода до онова, което преди двадесетина секунди беше опасната госпожа Ийв Митфорд.

Устните му беззвучно мърдаха, а на лицето му беше изписан израз на безкрайно учудване?

– Няма що, добре я нареди – изрекох аз тихо.

– Тя, тя... – избръщолеви той – тя уби Кейт, разбираш ли? Тя я уби... Защо я уби?

С мъка станах от пода и отидох до телефона. Главата ми се въртеше. Паднах без сили на креслото. Оставих пистолета до телефона. Снех слушалката и набрах номера.

Служех си само с едната ръка. Не беше особено удобно.

След малко чух сънливия глас на лейтенант Дълт. Без да му позволя да каже каквото и да било, рекох:

– Аз съм във вилата на семейство Митфорд. Вземи със себе си няколко от своите момчета и веднага ела тук. Нищо, че си снет. Утре всичко ще се изясни и никой няма да ти държи сметка за нищо...

Дълт ме прекъсна и трескаво започна да пита какво се е случило.

Нямах сили да му обяснявам. Изрекох само:

– Нищо особено. Тук при мен е господин Франк Митфорд. Господин Митфорд иска да направи важно признание.

КРАЙ

© 1976 Йежи Шеверски
© 1982 Лина Василева, превод от полски

Jerzy Siewierski
Srowadź mi męża, Barlow! (czyli morderstwo po amerykańsku), 1976

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2009

Издание

Йежи Шеверски. Пет пъти убийство
Полска. Първо издание
Народна култура, София, 1982

Рецензент Огнян Сапарев
Редактор Методи Методиев
Художник Светлана Йосифова
Художник-редактор Ясен Васев
Технически редактор Божидар Петров
Коректор Лиляна Малякова

Jerzy Siewierski. Pięć razy morderstwo
Warszawa, Iskry, 1976

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10414>]